

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף י"א

"ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: אם יהיו כל הימים דין, ואגמים קולמוסים, ושמים יריעות, וכל בני אדם לברדן - אין מספיקים לכתוב חללה של רשות".

תגא - כתר
מתא - מקום

6

הסבר: הרשות, כלומר השלטונות, צריכים לעסוק בעניינים כה רבים וסבוכים עד שלא ניתן לרשום את כולם.

על המפה

אור עקיבא

אור עקיבא היא עיר במחוז חיפה, שהוקמה ב-1951 על ידי קבוצת עולים מרומניה, ונקראה בתחילה מעברת חוף הכרמל או מעברת קיסריה. שנתיים לאחר מכן שונה שם היישוב לאור עקיבא, על שם רבי עקיבא שהוצא להורג בקיסריה הסמוכה. עולים רבים מארצות שונות התיישבו במקום לאורך השנים. גל עלייה גדול במיוחד הגיע מברית המועצות בשנת 1992, והביא להקמת שכונות חדשות ושירותים ציבוריים נוספים. כיום גרים במקום כ-18,000 תושבים. עזר ויצמן היה מקורב מאוד לתושבי אור עקיבא, ביקש לא להיקבר בחלקת גדולי האומה בהר הרצל בירושלים, אלא ביקש להיקבר בבית הקברות באור עקיבא, ליד קבר בנו שאול, שאף הוא נקבר שם.

מרכז תרבות וחברה באור עקיבא
(Wikipedia, דוד שי)

סדר זרעים | מסכת שבת, דפים ט'-ט"ו
ברשת ויקהל-פקודי | י"ט- כ"ה באדר (21-15 למרץ)

דף ט': לפני תפילת המנחה

בהגיע זמן תפילת המנחה, אסור להתחיל לעשות פעולה הנמשכת זמן רב, שמא בעקבות העיסוק בפעולה, יעבור זמן התפילה ויפסיד את התפילה. לפיכך, אסור להתחיל להסתפר, להתרחץ, או לאכול ארוחה בהגיע זמן תפילת המנחה. אך מי שכבר התחיל, רשאי להמשיך, בתנאי שהוא משער שיסיים את הפעולה עוד לפני סוף זמן תפילת מנחה, ויותר לו די זמן להתפלל.

דף י': הנותן מתנה לחברו

רבא בר מחסיא אמר כי רב חמא בר גוריא אמר שרב אמר: הנותן מתנה לחברו, עליו להודיע לו שהוא נותן לו מתנה, כדי שעל ידי כך תרבה האהבה והאחווה ביניהם. זאת אנו למדים מה, שבשעה שנותן לבני ישראל את השבת, אמר למשה רבנו: "יש לי מתנה טובה ושבת שמה. אני רוצה לתת אותה לעם ישראל, לה והודע להם זאת". רב חסדא ורבה בר רב הונא היו דינים בבית דין, והומיעו בפניהם אנשים שביקשו שהדינים יכריעו בדיכונות ובמחלוקות שנוצרו ביניהם. יום אחד ארע, שאנשים רבים הומיעו לפניו, ולא נותר להם זמן ללמוד תורה. הם הצטערו מאוד על כך שלא הספיקו ללמוד תורה כפי שהם חפצים, אך רב חיא בר רב מדפתי נחם אותם, ואמר להם שאינם צריכים להצטער, מפני שדין הדין תורה על פי דיני התורה, זוכה לשכר רב וגדול.

דף י"א: הלכות בית כנסת ותפילה

גג בית הכנסת: אמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: אין לבנות בתים שהגגות שלהם גבוהים יותר מגג בית הכנסת, כי גג בית הכנסת צריך להיות הגבוה ביותר בין בתי העיר.
הפסקת הלימוד לצורך תפילה: אדם הלומד תורה והגיע זמן התפילה, צריך להפסיק את הלימוד ולהתפלל.
תקנות חכמים בהלכות טלטול: חכמים תיקנו שחצי שעה לפני שקיעת החמה בערב שבת, אסור לצאת עם חפצים שהמטלטל אותם בשבת ברשות הרבים עובר על איסור "הוצאה" מן התורה. סיבת התקנה היא, שחכמים חששו, פן ימשיך לטלטל את החפץ גם אחרי כניסת השבת, ולא ישים לב שהוא מטלטל חפץ.
קריאה לאור הנר: חכמים תיקנו שאסור לקרוא בליל שבת לאור הנר, שמא האש לא תבער טוב, והאדם ששקוע בקריאה, ישכח שהיום שבת ויסדר את האש, ובכך יעבור על איסור.

דף י"ב: ביקור חולים בשבת ותפילה על החולה

תפילה על החולה: המתפלל על החולה, יתפלל על כל חולי עם ישראל, ובזכות התפילה על כל החולים, תתקבל גם תפילתו על החולה שהוא מזכיר, שהרי זכות הרבים גדולה היא.
ביקור חולים בשבת: אף על פי שבשבת אסור להצטער, מותר בשבת לבקר את החולה, למרות שהמבקרו מצטער. כאשר נפרדים מן החולה אומרים: "שבת היא מלזעק ורפואה קרובה לבא".

חברותא

★ | מן ההסטוריה

חיל האוויר הישראלי במלחמת ששת הימים

חיל האוויר הישראלי מילא תפקיד מכריע במלחמת ששת הימים. באותו זמן עמדו לרשותו 203 מטוסי קרב. המלחמה נפתחה בהתקפת פתע נרחבת של חיל האוויר הישראלי על בסיסי חילות האוויר של מדינות ערב, במסגרת "מבצע מוקד". רוב מטוסי האויב הושמדו או שותקו, ובכך למעשה הוכרעה המלחמה כבר בתחילתה. 451 מתוך 600 המטוסים שהיו למדינות ערב הושמדו במהלך המלחמה. השליטה האווירית שהושגה אפשרה לחיל האוויר להגיש סיוע לכוחות היבשה הישראליים, לתקוף כוחות שריון וארטילריה של צבאות ערב ולזרז את תבוסתם. 25 טייסים ישראליים נהרגו במלחמה.

שני מפציצים מצריים שהושמדו על הקרקע (Wikipedia, לשכת העיתונות הממשלתית)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

אדון כהן התנדב למשמר האזרחי בשכונה שלו, התחייב להתייצב למשמרת פעם בשבוע, כדי לתרום את חלקו לקהילה וכדי לסייע להגברת הביטחון בשכונה. פעם אחת, בדיוק בזמן שהיה אמור להתנדב, היה משחק כדורסל בטלוויזיה שאותו מאוד רצה לראות. הוא הציע לבחור מהשכונה שיחליף אותו במשמרת והוא ישלם לו שכר על זה. הדבר עורר ויכוח.

מצד שני:

אמר מר כהן: אני לא הפקרתי את המשמרת. אני בסך הכל רוצה לראות משחק כדורסל ומצאתי מישהו שיחליף אותי. מה אכפת לכם אם הוא מקבל על זה כסף? הוא יעשה את העבודה, זהה מה שחשוב.

מצד אחד:

אמר לו אנשים: ההתנדבות היא אישית, ובנויה על אמון. לא שוכרים אנשים בכסף כדי שיתנדבו במקומך. זה לא נכון, לא אמין, ולא הגון לקנות את ההתנדבות בכסף, ולבקש מסתם בחור שיתנדב במקומך תמורת תשלום.

...אמה? ע'תכס?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

שמירת הלשון

מצוות לא-תעשה: אסור לומר דברים שעלולים לפגוע באחר. נאמר בתורה: "לא תלך רכיל ב'עמך". דוד המלך אומר בתהילים: "מי האיש הקפץ חיים אהב ימים לראות טוב, נצר לשונך מרע ושב'פתיך מדבר מרמה...". שלמה המלך אומר במשלי: "שומר פי ו לשונו, שומר מצרות נפשו". הרבה מצוות עשה ומצוות לא תעשה קשורות באיסור חמור זה, ורבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל, החפץ-חיים בספרו "שמירת הלשון", מנה 17 מצוות לא-תעשה ועוד 14 מצוות עשה, שהנכשל בלשונו בדיבור רע על אחר עלול להיכשל בהן. שמירת הלשון כוללת: איסור אמירה של לשון הרע - לא לומר דברים על אחר גם אם הדבר הוא אמת. איסור רכילות - לא לספר לאחרים דברים על אחר. איסור מוציא שם רע - אסור לספר דברים רעים ולא נכונים על אחר.

מי אני?

- הנשיא השביעי של מדינת ישראל.
- אביו היה אחיו של נשיא המדינה הראשון.
- שירת כטייס בחיל האוויר הבריטי, ולאחר מכן כמפקד חיל האוויר הישראלי.
- כיהן בממשלות ישראל בתפקידי שר הביטחון, התחבורה והמדע.

אליהו

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934		2883	2448	2448		2238	1948	0
															
495 חתומת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

סדר מועד | מִסְכַּת שַׁבַּת, דְּפִים י"ג - ט"ו

דף י"ג : קריאה ואכילה

קריאה לאור הנר בשבת: חכמים אסרו לקרוא בשבת לאור הנר, שמא לא תבער האש היטב, והקורא לאור הנר ייטיב את האש בשבת, ויעבור על איסור.

אכילת בשר וחלב על שולחן אחד: שני אנשים שמכירים איש את רעהו, ואחד מהם חפץ לאכול מאכל חלבי וחברו חפץ לאכול בשר, לא יאכלו יחד על שולחן אחד, שמא אחד מהם יאכל מהאוכל של חברו, ונמצא עובר על איסור אכילת בשר וחלב. רק אם עשו חציצה וסימן ביניהם, כדי שלא יתבלבלו בטעות, מותר להם לאכול יחד, כי הסימן יזכיר להם שאסור להם לערב את האוכל.

דף י"ד: פרות תרומה ונטילת ידים

אדם שיש לו פרות שגדלו בארץ ישראל, צריך להפריש מהם תרומה ולתתה לכהנים. בנוסף לכהן, עליו להפריש מעשרות.

התרומה שהופרשה, היא קדושה. התלמוד מספר כי בעבר נהגו אנשים לשמור את התרומה הקדושה יחד עם ספרי התורה, באותו ארון, כי גם ספרי התורה קדושים. נוהג זה גרם שספרי התורה ניזוקו, מפני שעבכרים שהגיעו לאכול את התרומה, כרסמו גם בספרי התורה. בעקבות זאת, תיקנו חכמים, שפרות תרומה שנגעו בספר תורה - טמאים ואי אפשר לאכול אותם. מאז, חדלו להניח תרומה ליד ספרי תורה.

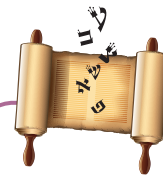
נטילת ידים: שלמה המלך תיקן, שלפני אכילת בשר קורבנות שהוקרבו בבית המקדש, צריכים לטוול ידם, כדי שהקורבנות יאכלו בטהרה. אחר כך, הוסיפו שמאי והלל לתקן, כי גם לפני אכילת פרות תרומה, צריך לטוול ידים.

דף ט"ו: מקוה טהרה

אדם שנטמא, צריך לטבול במקוה טהרה כדי להיטהר מהטומאה.

במקוה צריכים להיות מים בשיעור ארבעים סאה (כ-400 ליטר), ועל המים להגיע אל המקוה בעצמם, או גשם שירד לתוך המקוה, או נחל שזרם אל תוך המקוה. אולם, אם המקוה מולא במים שנאספו בכלי, הוא אינו כשר לטבילה.

נשיאי ישראל בתקופת הגלות: התלמוד מפרט את שמות נשיאי ישראל בתקופת חורבן בית המקדש השני: הלל הזקן היה נשיא. לאחר פטירתו, היה בנו שמעון לנשיא. אחריו היה נשיא בנו, רבן גמליאל הזקן. אחריו רבן שמעון בן גמליאל (הראשון), בנו של הלל הזקן. אז נחרב בית המקדש השני, ורבן גמליאל (השני) היה לנשיא, אחריו כיהן בנו רבן שמעון (בן רבן גמליאל השני, מעשרת הרוגי המלכות), ואחריו בנו רבי יהודה הנשיא, מסדר המשנה.

דבר תורה

שני אומנים בכירים היו אלו שהובילו את מלאכת הקמת המשכן: בצלאל ואהליאב. רש"י מסביר שבחירתם של שני אומנים אלו לא הייתה מקרית: בצלאל היה משבט יהודה - מבכירי השבטים, לעומת אהליאב שהגיע משבט דן - "מן הירודין שבשבטים מבני השפחות". בדומה לכך, אומר המדרש: גם משיח בן דוד יגיע משבט יהודה ומשבט דן: "גור אריה יהודה - זה משיח בן דוד, שעתיד לצאת משני שבטים, אבני מיהודה ואמו מן דן ובשניהם כתיב גור אריה...". השראת השכינה שבמשכן, וביאת משיח שתוביל להשראת השכינה במקדש השלישי - תלויה באחדות שבאומה, שראשיתה מתחילה משבירה וניפוץ של מעמדות ודעות קדומות. אין חשובים יותר או פחות - כולם שותפים, כולם שייכים, "כולם שווים לפני המקום".

אני אפי?

משמעות שמי היא מתנה ואסור להתחיל לפני מלאכה במקדש, מסולת אני עשויה ובניקוד שונה, אני מובילה.

--	--	--	--

(שחט: גלזלמט)

שאלות חשובות

- מי היה נכדו של הלל הזקן?
- מה יעשו שני אנשים הרוצים לאכול על שולחן אחד - כאשר האחד רוצה לאכול מאכל בשרי והשני מאכל חלבי?
- מהם התנאים שצריכים להתקיים כדי שהמקוה יהיה כשר?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

